

Budgetdirektiv 2008

Vänsterpartiet

Stockholms läns landsting

Förslag till budgetdirektiv 2008

1.1 Jämlik och hållbar utveckling.....	3
1.2 Hållbar utveckling och miljö.....	3
1.3 En offensiv jämställdhetspolitik.....	4
1.4 En attraktiv personalpolitik.....	4
1.5 Mångfald.....	5
2. Hälsa- och sjukvård utifrån behov.....	5
2.1 Privat och offentligt.....	6
2.2 En jämlik hälso- och sjukvård.....	6
2.3 Tandvård.....	7
3. Kultur.....	8
4. Kollektivtrafik för alla.....	8
4.1 Jämställd kollektivtrafik.....	8
4.2 Trygg och tillförlitlig trafik.....	8
4.3 Låg och enhetlig taxa.....	9
4.4 Trängselavgifter.....	9
4.5 Investeringar.....	9
4.6 Citybanan.....	9
5. Färdtjänst.....	10
6. En hållbar region.....	10

Förslag till budgetdirektiv 2008

1.1 Jämlik och hållbar utveckling

Stockholms läns landsting (SLL) ska vara ett föredöme för en rättvis och hållbar utveckling i regionen med minskad miljöpåverkan, minskade klassklyftor och ökad jämställdhet.

Vänsterpartiet vill bekämpa rådande orättvisor i hälso- och sjukvården. Grupper och områden med omfattande behov måste prioriteras. För att få en jämställd hälso- och sjukvård är det viktigt att se hur kön påverkar vården.

Kollektivtrafikens andel av resandet måste öka för att Stockholmsregionen ska bli miljömässigt hållbar. Trängselavgifterna ska användas för att finansiera en utbyggnad av länets kollektivtrafik.

Bebyggelse- och trafikplaneringen liksom utvecklingen av energisystem måste utgå ifrån vad som är långsiktigt hållbart.

Alla verksamheter ska vara tillgängliga för funktionshindrade, det gäller även verksamheter som uppbär bidrag från landstinget. Nämnder, styrelser och bolag ansvarar för att barnkonventionen tillämpas. En utvecklad jämställdhetspolitik ska genomsyra landstingets alla verksamheter.

Övergripande mål:

- Befolkningen hälsa är god och befolkningen erbjuds en kvalitativ god och lättillgänglig hälso- och sjukvård i rimlig tid och på lika villkor.
- Hälso- och sjukvården måste ges på lika villkor och efter behov och resurserna styras till de grupperna som har de största behoven i syfte att stärka utsatta gruppers ställning inom hälso- och sjukvården.
- Stockholms läns landsting är ett föredöme inom områdena jämställdhet, mångfald, miljö och hållbarhet.
- Jämställdhetsperspektivet ska finnas med i all verksamhet – politiken, hälso- och sjukvården, kollektivtrafiken, kulturen och regionplaneringen.
- Stockholms läns landsting är en konkurrenskraftig arbetsgivare där medarbetarna känner arbetsglädje, stolthet, engagemang, och framtidstro i en organisation som kännetecknas av kompetens och långsiktig verksamhetsutveckling.
- Ekonomi i balans.
- Oförändrad skatt.
- Stockholms läns landsting prioriterar en ökning av kollektivtrafikens andel av transportererna.

1.2 Hållbar utveckling och miljö

De förändringar som sker av klimatet har konsekvenser som idag är svåra att överblicka. Men för att kunna vända en negativ utveckling är det viktigt att alla tar sitt ansvar för att skapa en bättre miljö och minska koldioxidutsläppen. De bästa möjligheterna att få ner utsläppen till rimliga nivåer finns i storstäderna där kollektivtrafiken är väl utbyggd. En ökning av kollektivtrafikens andel av transportererna är den enskilt viktigaste miljöinsatsen som Stockholms läns landsting kan göra. Det måste därför vara ett övergripande mål för trafikverksamheten.

- Försöket med trängselskatter permanentas och att huvuddelen av intäkterna ska gå till fortsatt utbyggnad av kollektivtrafiken.
- Landstinget ska ställa tydliga miljökrav vid upphandlingar av transporter i syfte att åstadkomma ett hållbart transportsystem i hela Stockholmsregionen.
- 30 procent av alla transporter ska ske med förnybara bränslen.
- 5 procent av alla måltider som serveras i landstingets regi ska vara ekologiska.
- Landstingets arbete med att informera om läkemedels miljöpåverkan intensifieras och utvecklas ytterligare under 2008.
- Landstinget ska utarbeta en strategi för att minska användningen av dubbdäck hos fordon som används i landstingets verksamhet.
- Landstinget tar fram en strategi för minskad energianvändning.

1.3 En offensiv jämställdhetspolitik

Stockholmsregionen ska vara en region som är till för alla. För att lyckas med det krävs att Stockholms läns landsting är pådrivande i att öka jämställdheten mellan kvinnor och män. Det är grundläggande rättvisefråga som berör oss alla och en förutsättning för att landstingets verksamheter kommer länets invånare tillgodo på ett rättvist sätt. För att stärka Stockholm regionen krävs det ökad jämställdhet.

- Den landstingsövergripande policyn ska följas både av landstingets producenter och privata entreprenörer
- Jämfix – landstingets särskilda jämställdhetsindex – ska fortsätta utvecklas och förslag tas fram på koncerngemensamma åtgärder.
- Jämställdhetsarbetet integreras i alla årsredovisningar, verksamhetsstyrnings- och beslutsprocesser.
- Konsekvensbeskrivningar utifrån ett jämställdhetsperspektiv vid beställningar och upphandlingar för att nå upp till jämställdhetspolicyns mål.
- All statistik och nyckeltal ska vara könsuppdelad.
- Mål och strategier tas fram för att öka jämställdheten inom psykiatri och geriatriken.
- Strategier tas fram för att öka kompetensen i omhändertagandet av våldsutsatta kvinnor.

1.4 En attraktiv personalpolitik

Stockholms läns landsting ska vara en modern, öppen och attraktiv arbetsgivare. Som anställd i landstinget ska man trivas och ha möjlighet att utvecklas på sin arbetsplats.

Den borgerliga majoriteten i landstinget för en politik som förvandlar personalen till brickor i ett spel där vårdcentraler och andra enheter inom landstinget regelbundet auktioneras ut till lägstbjudande företag.

Den borgerliga majoriteten gick till val på att fler skulle få arbete, men det första man gör är att börja avskeda s. k. onödig administrativ personal och istället vill man lägga över administrativa uppgifter på den sjukvårdande personalen.

Detta är en oseriös personalpolitik där människor känner sig rädda och osäkra, som i slutändan kommer leda till ökad stress och psykosocial problematik med ökade sjukskrivningar som följd.

Vänsterpartiet vill istället att landstingets personalpolitik ska inriktas på att stödja utvecklingen av landstingets egna verksamheter. Utbildning och stöd till chefer för att öka kompetensen när det gäller arbetstids- och arbetsmiljöfrågor. Möjligheterna till kortare arbetstid undersöks och lönediskrimineringen av kvinnor måste upphöra.

- Utredda möjligheterna att som ett första steg sänka arbetstiden för yrkesgrupper som har särskilt tung arbetsbelastning och höga sjuktal, det vill säga anställda inom psykiatri och geriatriken.
- Alla anställda inom landstinget ska ha ett eget kompetenskonto och en individuell kompetensplan.
- Fortsatt utbildning av landstingets chefer för att öka kompetensen i arbetstids- och arbetsmiljöfrågor.
- Landstinget ska ställa krav på kollektivavtal och antidiskrimineringsklausuler vid alla upphandlingar.
- Landstinget tar fram riktlinjer för hur fackliga rättigheter samt yttrande- och meddelarfriheten för de anställda kan garanteras.
- Landstinget bör avsätta riktade pengar inför kommande budget för att avskaffa löneskillnaderna mellan män och kvinnor.
- Möjligheten att bygga ut hälsovården utreds för att kunna erbjuda snabb och effektiv rehabilitering för den som blivit sjuk eller skadad.
- Ta fram en strategi för hur personalen i landstingets egna verksamheter ska kunna öka sin makt, inflytande och hur beslutsvägarna ska bli kortare.

1.5 Mångfald

Landstinget ska även vara ett föredöme i arbetet med mångfaldsfrågor. Personalen ska ha god kompetens i såväl HBT-frågor som frågor om etnisk diskriminering. I rekryteringssammanhang ska landstinget sträva efter att öka den etniska mångfalden med obligatoriska mångfaldsplaner, avidentifierade ansökningshandlingar och obligatoriska kravprofiler.

- Landstinget ska ta fram en landstingsövergripande HBT-policy som syftar till att systematiskt identifiera diskriminerande inslag i verksamheten och föreslå åtgärder.
- Verksamheternas mångfalds-, jämställdhets-, och HBT-arbete ska följas upp i delårsbokslut och åiterrapporteras.

2. Hälso- och sjukvård utifrån behov

Alla ska ha rätt till en god hälso- och sjukvård på lika villkor, fördelad efter behov och där de med störst behov prioriteras. Ingen ska kunna gå före i vårdköer eller köpa sig rätten till vård. Vården ska präglas av samverkan istället för konkurrens och utbudet av hälso- och sjukvård får inte styras av vinstintressen.

Resurserna måste omfördelas så att skillnaderna och orättvisorna i tillgång till sjukvård kan utjämnas och minskas. Patientens ställning stärks och behandlas som medborgare med

fullständiga rättigheter och inte som anonyma kunder på en marknad. Grupper som inte är röststarka måste synliggöras bättre. Bättre bemötande och tillgänglighet är en förutsättning för att människor ska kunna känna trygghet.

2.1 Privat och offentligt

Den borgerliga majoritetens mål med politiken är att i princip alla hälso- och sjukvård ska drivas av privata entreprenörer till vilket pris som helst. All verksamhet som drivs i offentlig regi är av dålig. Utförsäljning av sjukvården görs endast av ideologiska skäl och ingenting annat.

Vänsterpartiet anser att hälso- och sjukvårdens verksamheter måste drivas i offentlig regi. Det är enda sättet att kunna ta politiskt ansvar för att offentligfinansierade verksamheter håller god kvalitet och att personalens rättigheter garanteras. Det är också en förutsättning för att kunna åstadkomma väl fungerande samverkan inom vården.

- Utvecklingskansliet avvecklas.
- Landstingets revisorer ges i uppdrag att utreda konsekvenserna av den påbörjade privatiseringspolitiken utifrån ett kostnads och jämlikhetsperspektiv.

2.2 En jämlik hälso- och sjukvård med fokus på de utsatta grupperna

Det finns stora skillnader i tillgången till hälso- och sjukvård i Stockholms län. Välbärgade människor i Stockholms stad har god tillgång till vård medan många låginkomsttagare har betydligt sämre tillgång till vård. Vänsterpartiet har därför som mål att omfördela resurser så att skillnaderna kan utjämnas och minskas.

För vänsterpartiet är det viktigt att patienterna behandlas som medborgare med fullvärdiga rättigheter och inte som anonyma kunder på en marknad. De utsatta grupperna med de största behoven måste få en starkare ställning och prioriteras först. Bemötandet och tillgängligheten behöver också förbättras så att alla känner trygghet i mötet med vården och den finns tillgänglig nära den behövs.

För att lyckas med det krävs ytterligare ekonomiska resurser. Den borgerliga majoriteten bedriver en helt annan politik, där de som redan har resurser får ännu mer genom skattesänkningar, samtidigt som vården kommer tvingas spara. Besparingar som kommer slå allra hårdast mot de allra mest utsatta grupperna som t ex psykiskt funktionshindrade, missbrukare och kroniskt sjuka barn och vuxna.

För att klara sjukvårdens kostnader i framtiden krävs satsningar på långsiktigt förebyggande insatser. Vänsterpartiet vill därför prioritera hälsoförebyggande insatser som riktar sig till framförallt unga människor och i synnerhet unga kvinnor. Den ökande övervikten och alkoholkonsumtionen kräver också särskilda insatser.

Den borgerliga majoriteten väljer att på mycket kort tid genomföra en genomgripande reform inom närsjukvården – auktorisation och kundval. Syftet sägs vara att öka valfriheten och stärka patientens ställning. Risken är stor att det blir de som redan är starka som kommer att vinna på reformen och att resurserna blir ännu mer ojämnt fördelade. Reformen genomförs utan att man talat om hur man ser på den fortsatta utvecklingen av närsjukvården.

Vänsterpartiet anser att närsjukvården måste utvecklas i riktning mot mer av teamarbete är där fler kompetenser än läkaren har en central roll. Inom närsjukvården måste det finnas ett nära samarbete mellan barnläkare, geriatriker, sjukgymnast, kurator, psykologer och psykiatriker för barn och vuxna.

- Fortsatt utveckling av närsjukvården med fokus på att åstadkomma en bättre samverkan flera yrkesgrupper för att kunna möta de ökade behoven som finns i det speciella området.
- Utveckling av slutenvården i enlighet med slutenvårdsutredningen för att kunna de ökade behoven som en konsekvens av befolkningsökningarna och medicinsk teknisk utveckling.
- Fortsatt genomförande av förslagen i cancerplanen.
- Utveckling och förstärkning av barnsjukvården där behoven hos de kroniskt sjuka barnen särskilt prioriteras.
- Handlingsplanen mäns våld mot kvinnor som antagits av fullmäktige implementeras genom bland annat framtagandet av lokala handlingsplaner och utveckling av väl fungerande vårdkedjor.
- Utformningen av framtida vårdgaranti bör särskilt utformas för att tillgodose de grupper som inte är resursstarka, t ex patienter inom psykiatrin, missbrukare och kroniskt sjuka barn.
- Folkhälsopolicyn som antagits av fullmäktige implementeras genom bland annat vårdavtal.
- Arbetet inom hälso- och sjukvården ska så långt som möjligt hälsoorienteras med särskilda satsningar på preventiv hälsa – fetma och övervikt prioriteras särskilt.
- Fortsatt utveckling av den psykiatriska vården med fokus på ökad tillgänglighet, bättre bemötande, kvalitetsuppföljning och ökad inflytande för brukarorganisationerna.
- Ta fram en strategi för hur patientens ställning ska stärkas och patientmakten ska öka.

2.3 Tandvård

Tänderna är en del av kroppen. Tandhälsan har betydelse både för kroppens och för själens hälsa. Samarbetet mellan tandvården och den övriga hälso- och sjukvården behöver stärkas.

Den förebyggande tandvården är viktig och bör ha ett nära samarbete med primärvården. Det råder idag brist på tandhälsodata, statistik om tandvårdskonsumtion och tandvårdskostnader för vuxentandvården. Denna brist behöver åtgärdas. Landstingsrevisorerna har även påpekat stora brister i den uppsökande munhälsobedömningen. Endast i de två landsting där munhälsobedömningar utförs av Folktandvården har bra resultat uppnåtts.

Det är viktigt att tandvården är tillgänglig för alla länets innevånare, pris är också en del av tillgängligheten. Många avstår från tandvård av ekonomiska skäl, framförallt är besöksfrekvensen fallande i åldrarna 20-40 år. Rädsla är en annan orsak till att människor avstår. Rädsla och pris tillsammans kan bli en oöverstiglig tröskel, särskilt för redan utsatta grupper som hemlösa eller tortyrskadade.

- Utred möjligheten att ta tillbaka munhälsobedömningen till Folktandvården.
- Ge Folktandvården i uppdrag att samordna insamling av tandhälsodata.
- Värna om låga priser i Folktandvården.

- Gör tandvården tillgänglig även för utsatta grupper och för dem med tandläkarskräck

3. Kultur

Kulturen är viktig för människors hälsa. Vänsterpartiets målsättning är att kulturbudgeten ska vara en procent av landstingets totala budget. Kulturnämnden ska arbeta aktivt för att utjämna skillnader i deltagande och utövande av kultur- och föreningsverksamhet. Jämställdhets- och rättvisefrågor ska alltid vägas in vid beslut och hantering av information och statistik.

En tjänst som konsulent med jämställdhets- och integrationsuppdrag inrättas med uppgift att arbeta med mångfaldsfrågor.

- Landstinget ska vara en viktig motor i länets kulturutveckling.
- Integrations- och jämställdhetsstödet ska utökas och uppdraget förtydligas.
- En tjänst som konsulent för jämställdhets- och integrationsuppdrag ska inrättas.
- Bildningsförbunden ska stärkas.

4. Kollektivtrafik för alla

4.1 Jämställd kollektivtrafik

Sedan 2001 är jämställdhet ett nationellt transportpolitiskt mål. Transportsystemet ska utformas så att det svarar mot både kvinnors och mäns behov. Kvinnor är i större utsträckning än männen beroende av kollektivtrafik för sina resor. 70 procent av all bilkörning utförs av män. Forskning har visat att kvinnor värderar miljöhänsyn och trygghet i trafiken högre än män. Jämställdhetsaspekten ska belysas kontinuerligt och finnas med i alla skeenden av planeringen.

4.2 Trygg och tillförlitlig trafik

För att göra kollektivtrafiken säkrare och tryggare för alla, inte minst unga och kvinnor, krävs att mer personal rör sig ute på tåg, bussar och stationer, även på kvällar och nätter. Ingen ska behöva avstå från att resa kollektivt av rädsla för hot och våld. En viktig del i tryggheten är vidare att renhållning, sanering av hissar, reparationer av rulltrappor mm fungerar bättre.

Vänsterpartiet förespråkar i större utsträckning öppna spärrlinjer i kollektivtrafiken. Det ska framgå klart och tydligt på skyltar när biljett krävs. Dyra och krångliga spärrar som är svåra att forcera för rörelsehindrade utgör ett problem. Det måste också bli lättare med omstigning vid större knutpunkter där resenären redan uppvisat biljett en gång. Betalningsmoralen upprätthålls med täta, regelbundna kontroller som gärna utannonseras i förväg. Något som SL med framgång redan börjat tillämpa.

Med ett minskat behov av spärrvakter finns mer personal som i stället kan vara ute bland resenärerna och erbjuda hjälp och service. När fler kan åka med den allmänna kollektivtrafiken frigörs resurser till dem som bäst behöver färdtjänsten. En utbyggd och väl fungerande närtrafik kan också minska behovet av färdtjänst.

Det är också viktigt att barns behov tillgodoses i kollektivtrafiken och att ett barnperspektiv tillämpas i trygghetsarbetet och den fysiska planeringen.

4.3 Låg och enhetlig taxa

SL-taxan ska vara **låg** och **enhetlig** så att alla har råd att åka kollektivt. Därför införde Vänsterpartiet tillsammans med s och mp enhetstaxan och avskaffade zonerna. Vi fick därmed ett enkelt och rättvist biljettsystem – ett system som vi vill återinföra, för att också behålla de resenärer som av olika skäl inte köper månadskort.

Det enhetliga månadskortet ska ligga kvar på dagens nivå. Det vore förödande om månadskortet splittrades upp i olika avgiftszoner.

Den studentrabatt för terminskort som införs i år är inte tillräcklig. Studerande ska erhålla rabatt också för kontantbiljetter och månadskort. Gränsen för ungdomsrabatt ska stegvis höjas till 25 år. Det finns en stor vinst med att prismässigt skapa förtroende hos de unga så att de förblir trogna kollektivresenärer.

4.4 Trängselavgifter

Vänsterpartiet anser att intäkterna från trängselskatten ska användas till satsningar inom framför allt kollektivtrafiken, i enlighet med resultatet från folkomröstningen. Att satsa på nya vägar skulle direkt motverka syftet med avgifterna och öka ojämställdheten inom trafikpolitiken. Att öka kollektivtrafikens andel av transportererna däremot är den enskilt viktigaste miljöinsatsen som landstinget kan göra. Makten över trängselavgifterna bör läggas så lokalt som möjligt.

EUs ledare enades i mars om att till 2020 minska utsläppen av växthusgaser i unionen med 20 procent. Fram till 2050 ska utsläppen ned med 60-80 procent. Då kan det inte längre vara vettigt att planera för en omfattande tillväxt av vägtrafiken i Stockholmsregionen.

4.5 Investeringar

Ryggraden i ett miljöbesparande trafiksystem är spårbunden trafik. I rusningstid sker över 70 procent av alla resor med SL. Det är avgörande att spårtrafiken fungerar, är pålitlig, punktlig och attraktiv.

På kort sikt ska befintlig infrastruktur utnyttjas bättre med nya vagnar med högre kapacitet, längre perronger, handikappanpassning mm. På längre sikt krävs omfattande investeringar i den spårbundna trafiken.

Föreslagna mångmiljardsatsningar på vägbyggen kommer oundvikligen att leda till sämre kvalitet i kollektivtrafiken. Detta skulle drabba såväl resenärer som yrkestrafik och ytterst hela regionens utveckling.

4.6 Citybanan

Klimatförändringarna måste hejdas bland annat genom att mer gods- och persontransporter sker på järnväg. Citybanan är en modern, effektiv och miljöinriktad satsning, helt nödvändig för att få en punktligare trafik och fler avgångar för pendeltågen. De nya stationerna vid Stockholm södra, City och Odenplan kommer dessutom att underlätta byten mellan tunnelbana och pendeltåg. Byggandet av Citybanan måste igångsättas snarast om den ska hinna bli klar till 2011.

- Jämställdhetsaspekten ska belysas kontinuerligt och finnas med i alla skeenden av trafikplaneringen.

- Möjlighet till fler öppna spårlinjer i kollektivtrafiken utreds.
- Barnperspektivet ska tillämpas i trygghetsplaneringen och den fysiska planeringen av kollektivtrafiken.
- SL taxan ska vara låg och enhetlig så att alla har råd att åka kollektivt.
- Gränsen för ungdomsrabatt höjs stegvis till 25 år.
- Byggandet av Citybanan påbörjas snarast för att hinna bli klar till 2011.

5. Färdtjänst

Målet är att så många som möjligt ska kunna åka med den allmänna kollektivtrafiken. För övriga ska färdtjänsten utgöra ett fullgott alternativ.

Färdtjänsten ska ange vilken grad av förnybara bränslen och vilken reduktion av koldioxidutsläpp från fossila bränslen man beräknar uppnå 2008. Färdtjänsten ska därutöver ställa krav på entreprenörerna att använda miljöfordon.

Färdtjänsten ska fortsätta sitt förtjänstfulla arbete med jämställdhet. Jämställdhetsperspektivet ska vägas in i alla beslut, utredningar, utvärderingar mm.

- Alla bussar, tåg, plattformar och stationer ska göras tillgängliga för rörelsehindrade.
- Utbyggnaden av Närtrafik fortsätter.
- Användandet av förnybara bränslen ska intensifieras.
- System och metoder för att mäta resandet vidareutvecklas.

6. En hållbar region

Region- och trafikplanering ska utgå från en ambition att minska klass- och könsklyftorna i regionen och skapa en hållbar utveckling.

Långsiktig hållbarhet och omställning från bil till kollektivtrafik ska ligga till grund för arbetet med den nya regionala utvecklingsplanen.

De regionala miljömålen ska uppnås och användningen av miljöbelastande och klimatpåverkande ämnen ska fasas ut.

- All planering utgår ifrån att minska klyftorna
- Biltrafiken ska minska till förmån för ett jämställt transportsystem
- Miljömålen ska uppnås.